

**ЗАПОРІЗЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПМОІЛ

**КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ЛОГІСТИКИ**

«ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

**I Міжнародна науково-практична
конференція**

ЧАСТИНА I

**12-13 лютого 2020 р.
м. Запоріжжя**

Міністерство освіти і науки України

Запорізька міська рада
Запорізька торгово-промислова палата
Запорізький національний університет
Державний університет «Житомирська політехніка»
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса (Литва)
Каршинський інженерно-економічний інститут (Республіка Узбекистан)
Карагандинський економічний університет Казспоживспілки (Республіка Казахстан)
Софійський університет Св. Климента Орхідського (Болгарія)
Словацький сільськогосподарський університет в Нітрі (Словаччина)

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції
(Запоріжжя, 12-13 лютого 2020 року)

Частина I

Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики

Запоріжжя
ЗНУ
2020

<i>Божидай І.І., Кузьменко І.</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ	59
	ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В АГРОВИРОБНИЦТВІ	
<i>Божидай І.І., Рочева Г.В.</i>	ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА В	62
	АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ	
<i>Бойко В.О.</i>	РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У ПІВДЕННОМУ	65
	РЕГІОНІ	
<i>Бондаренко М.І., Пазник А.Г.</i>	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	68
	ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	
<i>Вакуленко Д.О.</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ	70
	ПІДПРИЄМСТВ: ЇЇ ВИДИ ТА ВПЛИВ НА РОЗВИТОК	
	СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Васильєва О.О.</i>	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО	73
	ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ	
<i>Варламов А.А., Петухович В.А.</i>	АНАЛІЗ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ	76
	НА ПРОИЗВОДСТВО ПРОДУКЦИИ ОСНОВНОГО СТАДА	
	КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА	
<i>Воловідник К.Т., Зибарева О.В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ	79
	ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ. ПРОБЛЕМИ ТА	
	ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ	
<i>Волосюк М.В.</i>	ЩОДО ПИТАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ	82
	УКРАЇНСЬКОГО АГРОБІЗНЕСУ	
<i>Воронько-Невіднича Т.В., Кривобік М.В.</i>	СПЕЦИФІЧНІ РИСИ	86
	АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО	
	АКТИВІЗАЦІЇ	
<i>Гаррыатаев А., Молчанова Е.А.</i>	АНАЛІЗ	89
	СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО БОГАТСТВА ТУРКМЕНИИ	
<i>Гільорме Т.В.</i>	ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ	92
	ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ПРОЕКТІВ У АПК	
<i>Гончарук А. С., Ільїн В. Ю.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ	95
	КОШТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	
<i>Горбань В.К., Калініченко О.В.</i>	РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	98
	РОЗВИТКУ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
<i>Гордієвська К., Студінська Г.Я.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АПК В	101
	УКРАЇНІ	
<i>Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М.</i>	РОЗВИТОК АГРАРНОГО	105
	ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ ТА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ	
	ТЕХНІКИ УКРАЇНИ	
<i>Грищук Н.В.</i>	ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	108
	КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ	
	ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Гуторов О.І., Гуторова О.О.</i>	ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	111
	ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО	
	ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ	
<i>Дашутіна Л.О.</i>	РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ	114
	ПЕРСПЕКТИВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ	

4. Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» від 10.07.2018 № 2496-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19> (дата звернення: 03.12.2019)

5. Дорожня карта законодавчого забезпечення виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/yeuropejska-integraciya/nablizhennya-zakonodavstva-ukrayini-do-prava-yes/dorozhnya-karta-zakonodavchogo-zabezpechennya-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-ta-yes> (дата звернення: 05.12.2019)

6. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Новини. Органічне виробництво. URL: <https://minagro.gov.ua/ua/news/ukrayina-zajmae-20-te-misce-u-sviti-ta-11-te-misce-v-yevropi-za-ploshcheyu-silskogospodarskih-ugid-zajnyatih-pid-organichnim-virobnictvom-olga-trofimceva> (дата звернення: 02.12.2019)

7. Агробізнес України. Інфографічний довідник. 2017/18 МР. URL: agribusinessinukraine.com (дата звернення: 07.12.2019).

Бойко В.О.

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У ПІВДЕННОМУ РЕГІОНІ

В Україні існують усі передумови розвитку відпочинку в селі, який можна розглядати як специфічну форму підсобної господарської діяльності у сільському середовищі з використанням природного та культурного потенціалу регіону, або як форму малого підприємництва, що дає можливість певною мірою вирішити проблему зайнятості сільського населення, покращити його добробут, повніше використати природний та історико-культурний потенціал сільської місцевості. Справа розвитку сільського відпочинку має реальну державну перспективу і сприяє поліпшенню соціально-економічної ситуації сільської місцевості.

Сільський туризм допомагає жителям вирішувати цілу низку соціальних і економічних проблем: реалізація на місці продукції особистого селянського господарства та збільшення зайнятості сільського населення в багатьох сферах економіки: в готельному бізнесі, зв'язку, банківській сфері, на транспорті. Тобто, це галузь, де найбільш чітко проявляється мультиплікаційний ефект. Від його розвитку суттєво будуть вигравати сільське господарство, будівництво, культура, місцеві ремесла та ін [1].

Розвиток сільського зеленого туризму спонукає до покращення благоустрою сільських садиб, вулиць, в цілому сіл, стимулює розвиток соціальної інфраструктури. Суттєву роль відіграє розвиток сільського зеленого туризму у підвищенні культурно-освітнього рівня сільського населення. Готуючись приймати і обслуговувати відпочиваючих, члени селянських родин

мимоволі змушені поповнювати свої знання з ведення домашнього господарства, гігієни і санітарії, приготування їжі тощо, а спілкування з гостями розширює їх кругозір, дає змогу зав'язати нові знайомства, завести друзів в інших населених пунктах[2].

Українське село у найближчі роки спроможне створити систему туристичних послуг світового рівня, не втрачаючи при цьому своєї самобутності та розмаїття національних культур. Мешканці міст складають більше половини населення України, а це величезний потенціал для формування попиту на послуги сільського «зеленого туризму».

Херсонщина – унікальна територія для туризму, відпочинку та рекреації, яка має достатньо переваг для формування та розвитку потужного курортно-туристичного комплексу. Область має широкий вихід до Дніпровської водної магістралі, і це єдина з областей України, яка має вихід одночасно до 2 морів - Чорного і Азовського. Саме на Херсонщині розташовані: єдина в Європі природна пустеля - Олешківські піски, найбільший у світі рукотворний ліс і навіть унікальні горні ландшафти посеред степу «Станіславські кручі»

В області: 12 курортних населених пунктів, понад 450 км морської берегової лінії, з них 200 км обладнаних піщаних пляжів, найдовша піщана коса в світі - Арабатська стрілка, понад 70 родовищ цілющих бальнеологічних ресурсів (мінеральних і термальних вод, лікувальних грязей, ропи соляних озер) серед яких унікальне Лемурийське озеро, лікувальна грязь якого пройшла клінічні випробування, сертифікована і допущена для використання в якості лікувального та косметичного продукту. Місто Скадовськ – курорт державного значення, центр дитячого оздоровлення та відпочинку

На території області 80 об'єктів природно-заповідного фонду національного, міжнародного та місцевого значення. Із чотирьох біосферних заповідників України два розташовані саме на Херсонщині. Це Чорноморський та «Асканія-Нова», які входять до всесвітньої мережі природних територій, що охороняються ЮНЕСКО. Справжніми туристичними перлинами краю є – національні природні парки: «Азово-Сиваський», «Олешківські піски», «Джарилгацький», «Нижньодніпровський» та нещодавно створений «Кам'янська Січ».

На Херсонщині зелений туризм набирає обертів, 70 % населення проживає у місті. Тому сільський відпочинок приваблює все більше містян, які обирають для проведення відпустки не комфортні дорогі готелі, а бюджетну сільську садибу з національним колоритом. У Херсонській області є величезний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму. На території області діє 49 садиб сільського зеленого туризму. За рахунок розвитку сільського зеленого туризму підвищується матеріальний добробут та частково вирішуються проблеми зайнятості сільського населення.

Важливою перспективою розвитку сільського зеленого туризму є розширення можливостей реалізації продукції особистого підсобного господарства – реалізації її на місці не як сільськогосподарської сировини, а як готових продуктів харчування після відповідної обробки і приготування. Садиби, які приймають відпочиваючих, вдосконалюють і структуру посівів на

присадибних ділянках з урахуванням потреб гостей, розширюють асортимент овочевих культур, фруктових дерев, ягідників тощо; розвивають і урізноманітнюють присадибне тваринництво, заводять тепличне господарство.

Щорічно в квітні-травні в рамках Міжнародного туристичного форуму «Херсонщина – відпочинок, лікування, подорожі в екологічних умовах Таврії» проводяться засідання секцій «Сільський зелений туризм – перспективний напрямок відродження села», на яких презентується потенціал сільських територій Херсонської області в сфері зеленого туризму.

Рішенням Херсонської обласної ради від 14 грудня 2018 року № 1095 затверджено обласну програму «Розвиток туризму та курортів у Херсонській області» на 2019-2021 роки, якою передбачено заходи щодо підтримки сільського зеленого та агротуризму, зокрема:

- сприяння проведенню сертифікації садиб та баз зеленого туризму (сертифікати відповідності послуг на проживання та харчування);
- проведення профконсультаційних та профорієнтаційних заходів за участі профільних асоціацій щодо популяризації відпочинку у сільській місцевості на Херсонщині, випуск щорічних спеціалізованих каталогів, висвітлення ЗМІ;
- формування програм перебування туристів на території області у будь-яку пору року.

Крім того, на території області в 2018 р. у Голопристанському районі створено сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Зачарований сад» плодово-ягідного напрямку, одним із видів діяльності якого передбачено організація різних видів відпочинку та розваг.

Аграрний комплекс області є основою стабільного розвитку Херсонщини, а це не тільки виробництво, а й розвиток сільських територій, зайнятість і як наслідок, підвищення рівня життя населення [3]. Херсонщина є екологічно-чистою, інвестиційно-привабливою та відкритою для співпраці зі своїми невичерпними природними та людськими ресурсами.

Аналіз передумов та тенденцій розвитку туризму Херсонської області дозволяє стверджувати, що область має значні можливості, щоб увійти до найбільш розвинутих у туристичному відношенні регіонів Європи: вигідне геополітичне розташування, комфортні мікрокліматичні умови, різноманітний ландшафт, унікальну флору і фауну, історико-культурну, архітектурну спадщину, розвинуту мережу транспортного сполучення, достатні людські, матеріальні, у т.ч. природно-оздоровчі ресурси. Сільський туризм є одним із найперспективніших напрямів розвитку аграрного сектору економіки України та може стати поштовхом для розвитку малого та середнього бізнесу на селі.

Література

1. Захарченко О.В. Перспективи розвитку сільського туризму. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*, 2014. №4(28). С. 97-100.
2. Степанов В. Ю. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми державного управління*, 2018. 1(53). С.1-5.

3. Boiko V. Determinants of development of small and medium enterprises in the region of Kherson [Electronic resource]. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2017. Vol. 3. No. 2. P. 22–29. Mode of access : www.are-journal.com.

Бондаренко М.І.,

к.е.н.

доцент кафедри економічної теорії

Пазник А.Г

студентка

Хмельницький національний університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Сільськогосподарська галузь для нашої держави завжди була і залишається однією з пріоритетних сфер як зовнішньоекономічного, так і внутрішньоекономічного розвитку. Аграрному сектору економіки України належить забезпечення населення продуктами харчування та гарантування продовольчої безпеки держави. Сьогодні спостерігається посилення ролі даного сектора в світовому господарському процесі, що пов'язано, з одного боку, з його можливостями створювати продовольчі ресурси для населення світу, яке динамічно зростає, а з іншого, розширювати сировинну базу переробних галузей.

Проблеми, пов'язані з організацією і функціонуванням земельного ринку в Україні, до цього часу не врегульовані. Між тим затягування процесу паювання земель, обмеження підприємницької ініціативи селян у межах фермерських господарств, дезорганізація роботи аграрних підприємств і відсутність альтернативних колективним сільськогосподарським підприємствам видів господарюючих структур призвели до зниження виробництва валової продукції сільського господарства .

За 1990–2017 рр. виробництво валової продукції сільського господарства знизилося на 11,7% (з 282,2 млрд. грн. до 249,2 млрд. грн.), у тому числі продукція рослинництва збільшилася на 23,4%, а тваринництва – зменшилася на 49,2%. У структурі валової продукції сільськогосподарських підприємств рослинництво становить 77,3%, а тваринництво – 22,7%, тоді як у господарствах населення ці показники знаходяться на рівні 65% і 35% відповідно. Регіони України досить неоднорідні за рівнем розвитку сільського господарства. У 2017 р. найменший показник валової продукції сільського господарства спостерігався в Закарпатській області (332,5 млн. грн.), найбільший – у Вінницькій області (12 954,9 млн. грн.), що майже в 39 разів більше. Переважна більшість регіонів виробляла сільськогосподарську продукцію в діапазоні від 4300 млн. грн. до 8600 млн. грн. [2].

Аграрне підприємство в Україні розвивається з певними труднощами. Серед головних проблем слід виділити слабку адаптацію аграрних підприємств

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ
І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ
ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

У двох частинах

Відповідальний редактор: *Л.М. Бухаріна*
Технічний редактор: *Ю.І. Полусмяк*
Коректор: *М.О. Лисенко*

Підп. до друку. 05.02.2020 Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк.33,8
Замовлення №. 32 Наклад 300 прим.

Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, МСП-41
вул. Жуковського, 66

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 5229 від 11.10.2016